

אוניברסיטת בר-אילן

**יחסי הגומלין בין מעשה השמיעה בהלכה
לבין התהליך הפיסיקאלי שעובר אות שמע**

אמיר פרלמן

עבודה זו מוגשת כחלק מהדרישות לשם קבלת תואר מוסמך

בבית-הספר לחינוך של אוניברסיטת בר-אילן

תשע"ה

רמת גן

תקציר

”שִׁמְעַת בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאֵל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אֱמֶנֶךָ” (משלי א, ח). מה משמעות השמיעה כאן כמו גם בשאר המקומות בהם מופיע פועל זה? לשורש ”ש.מ.ע” שתי משמעויות בלשון הקודש: א. שמיעת האוזן, תהליך השמיעה הפיסי. ב. הקשבה, קבלת הדברים, הבנה.

פוסקי ההלכה דנו האם יש חשיבות הלכתית לתהליך שבו האדם שומע, או שדי בתוצאה עצמה? השאלה אף התעצמה בדורות האחרונים, בעקבות ההתקדמות הטכנולוגית. פותחו מערכות שמע מלאכותיות, המאפשרות לשפר את איכות השמיעה, ואף להפוך אדם חרש לשומע. שאלות הלכתיות התעוררו בהקשר מערכות אלו, ותרומת מחקר זה היא בהגדרת כללים הלכתיים המבוססים על התהליך הפיסיקאלי שאות השמע עובר.

עבודה זו מבררת את יחסי הגומלין בין מעשה השמיעה בהלכה לבין התהליך הפיסיקאלי שעובר אות שמע, על מנת לשמש כלי עזר לפוסקים בניתוח הלכתי של מערכות שמע עתידיות. העבודה תשמש בסיס לשפה משותפת בין מפתחי מערכות השמיעה - המדענים, המדברים במושגים טכנולוגיים, לבין הפוסקים, המדברים במושגים הלכתיים. כוונתי לאותם הפוסקים הסוברים שיש מקום בהלכה גם לשמיעה שלא בדרך הטבעית.